

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum anima rationalis educatur in esse per creatione[m], vel per seminis
traductionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

dis terminus, erat in materia ante generationem completam: non in actu, sed in potentia. Non est autem inconueniens duorum contrariorum vnū esse actu & aliud in potentia.

Erp hoc patet responsio ad 9. Nā Anaxag. nō ponbat formas actu pexistere in materia, sed latere.

Ad x. dicendum, q̄ forma p̄existit in materia imperfecte: non q̄ aliqua pars eius sit ibi in actu, & alia desit, sed quia tota p̄existit in potētia, & postmodum tota producit in actu.

Et per hoc et patet responsio ad 11. patet. n. q̄ nō perficitur esse formæ in materia alio exteriori addito, quod in potentia materia non esset.

Ad xii. dicendum, q̄ esse in potentia & esse in actu non dicunt diuersos modos accidentales, ex quorum diuersitate alteratio pronciat, sed substantiales. Nam etiam substantia diuiditur per potentia in actum, sicut & quodlibet aliud genus.

Ad xiii. dicendum, quod forma accidentalis agit in uirtute formæ substantialis quasi instrumentum eius: sicut etiam in 2. de anima calor ignis dicitur esse instrumentum uirtutis nutritiua. Et ideo non est inconueniens, si d actio formæ accidentalis ad formam substantialem terminetur.

Ad xiiii. dicendum, q̄ etiam in femine calor feminis agit ut instrum. uirtutis aie quæ est in femine. Quæ quidem licet imperfecta sit: tñ est impressio quædam animæ perfectæ relicta. Est enim in femine ab aia generantis, & agit et in uirtute corporis celestis: cuius est quasi instrumentum. Et pp hoc non dicitur q̄ semen generet, sed q̄ anima & sol.

Ad xv. dicendum, q̄ animalia generata ex putrefactione sunt minoris perfectionis aliis animalibus. unde in eorum generatione efficit uis celestis corporis inferiori materiae impressa, quod in generatione animalium perfectorum facit eadem uis celestis cum uirtute feminis.

Ad xvi. dicendum, q̄ licet mulus non sit similis equo, uel asino in specie: est tñ similis in genere proximo: ratione cuius similitudinis ex diuersis speciebus una species, quasi media generatur.

Ad xvii. dicendum, q̄ sicut uirtus diuina, (primum agens non excludit actionem uirtutis naturalis: ita nec prima exemplaris forma, quæ est Deus, excludit deriuationem formarum ab aliis inferioribus formis, quæ ad sibi similes formas agunt. Et per hoc patet responsio ad 18.

Nam Boetius intelligit formas quæ sunt in materia, prouenire ex formis quæ sunt sine materia, sicut a primis exemplaribus: non sicut in materia.

Ad xix. dicendum, q̄ esse per creationem dñi, in quantum ois causa secunda dans esse, hoc habet in quantum agit in uirtute primæ causæ creatis: cū esse sit primus effectus nihil aliud præsupponens.

Ad xx. dicendum, q̄ forma naturalis, quæ est in materia, non potest reduci ad formam per se existentem eiusdem speciei, cum forma naturalis habeat materiam in sui ratione, sed reducit ad formam per se existentem, sicut dictum est.

ARTICVLVS IX.

Utrum anima rationalis educatur in esse per creationem, uel per feminis traductionem.

NONO queritur, utrum anima rationalis educatur in esse per creationem, uel per feminis traductionem. Et vñ q̄ propagetur cum femine. Dicitur enim Ge. 46. Cunctæ anime, quæ in-

A gressæ sunt cum Jacob in Aegyptū, & egressæ sunt de femore illius absque vxoribus filiorum. 66. Sed nihil egreditur de femore patris, nisi per feminis traductionem. ergo anima rationalis traducitur cū femine. Sed diceretur, quod ponitur pars pro toto, id est anima pro homine.

¶ 2 Sed contra. Homo est quid cōpositum ex anima & corpore. Si ergo totus homo ex femore patris egreditur, non solum corpus, sed etiam anima cum femine traducetur, ut prius.

¶ 3 Præt. Accidens traduci nō potest, nisi subiectū traducatur, eo q̄ accidēs de subiecto in subiectum nō trāseat, sed anima rationalis est subiectum peccati originalis: Cum ergo peccatum originale traducatur a parēte in prolem, videtur etiam quod anima rationalis filij a parente traducatur. Sed diceretur, quod peccatum originale, licet sit in anima sicut in subiecto, est tamen in carne sicut in causa: unde per carnis traductionem traducitur.

¶ 4 Sed contra: Roma. 5. dicitur, peccatum per vnū hominem in mundum intrauit, & per p̄tū mors, & ita mors in omnes pertransiit in quo omnes peccauerūt. Glo. autem exponit, in quo homine peccatore, uel in quo peccato. Non autē in illo peccato omnes peccassent, nisi illud vnū peccatū in omnes traductum fuisset. Illud ergo vnū peccatū quod in Adam fuit, in oēs traducitur. Et sic anima illius, quæ peccati subiectum erat, traducitur in omnes.

¶ 5 Præt. Omne agēs agit sibi simile: sed omne agēs agit per uirtutē formæ: ergo illud, quod agit agens, est forma, sed generans agens est ergo forma generati est per actionem generantis. Cum ergo homo generet hominem, & anima rationalis sit forma hominis, videtur quod anima rationalis sit per generationem, & non per creationem.

¶ 6 Præt. Secundū Philosophū in 2. Phis. Causa efficiēs in suo effectu incidit in idē specic. Sed homo sortitur speciem per animam rōnalem. ergo vñ q̄ id quod facit generans in genito, sit anima rationalis.

¶ 7 Præt. Filij simulantur parentibus propter hoc, quod a parentibus propagantur. Simulantur autem parentibus filij, non solum quantum ad dispositiones corporales, sed etiam quantum ad dispositiones animæ: ergo sicut corpora a corporibus, ita animæ ab animabus traducuntur.

¶ 8 Præt. Moyse dicit Leuit. 17. Anima omnis carnis in sanguine est. Sed sanguis cum femine traducitur: præcipue cum sperma non sit nisi sanguis decoctus. ergo & anima cum femine traducitur.

¶ 9 Præt. Embrio antequā anima rationali perficiatur, habet aliquam operationem animæ: quia augeatur & nutritur & sentit. Sed operatio animæ nō est sine uita, ergo uiuit. uita uero corporis principium est anima, ergo habet animam. Sed non potest dici quod adueniat ei alia anima: quia tunc in vno corpore essent duæ animæ. ergo ipsa anima quæ prius erat in femine propagata: est anima rationalis.

¶ 10 Præt. Diuersæ animæ secundum speciem: confluunt diuersas animas secundum speciem. Si ergo in femine ante ipsam animam, rationalem, erat anima, quæ non erat rationalis, erat ibi animal secundum speciem diuersum ab homine. Et sic ex illo non poterit homo fieri: quia diuersæ species animalis non transeunt in inuicem. Sed dices, quod diuersi modi operationes animæ non conueniunt embryoni per animam, sed per aliquam uirtutem animæ quæ dicitur uirtus formatiua.

Sed

Aug. lib. de pec. mer. & remis. c. 10.

Lib. 2. Text. 70. rom. 2.

Lib. 2. co. 10. D. 240.

Iero citato ia argum.

Ad art. 17. & in corp. art.

Lib. 10. cap. 21. 22. Cap. 23. & seq. Cap. 13. to. 3. inter opeta Augull.

Vide a. p. q. 118. ar. 2.

Li. 1. de gen. animalium c. 18. a med. & li. i. Physico.

Li. 13. ca. 16. circa mediū.

Loco citato in arg. 28.

Lib. 7. c. 6. 22. D. 179.

vero dicebant animas simul cum creantur, corporibus infundi. Quæ quidem opiniones, quamuis aliquo tempore sustinerentur, & quæ earum esset verior in dubium verteretur, ut patet ex Augustino in decimo super Gene. ad literam, & in libris quos scribit de origine animæ, tamen primæ duæ postmodum iudicio ecclesiæ sunt damnatæ, & tertia approbata. vnde dicitur in lib. de Ecclesiasticis dogmatibus, Animas hominum non esse ab initio inter cæteras intellectuales naturas, nec simul creatas credimus, sicut Origenes fingit. neque cum corporibus per coitum seminantur, sicut Luciferiani, & Cirillus, & aliqui latinorum præsumptos affirmant. Sed dicimus corpus tantum per coniugii copulam feminari, ac formato iam corpore, animam creari & infundi. Diligenter autem consideranti apparet rationabiliter illam opinionem esse damnatam, quæ ponebat animam rationalem cum semine propagari, de qua nunc est quæstio. & hoc tribus rationibus potest videri ad præsens. Prima est, quia rationalis anima in hoc a cæteris formis differt, quod aliis formis non competit esse in quo ipsæ subsistat, sed quo eis res formatæ subsistant. Anima vero rationalis sic habet esse, ut in eo subsistens, & hoc declarat diversus modus agendi. Cum enim agere non possit nisi quod est, unumquodque hoc modo se habet ad operandum vel agendum, quomodo se habet ad esse. vnde, cum in operatione aliarum formarum necesse sit cõiccare corpus, non autem in operatione rationalis animæ, quæ est intelligere & uelle, necesse est ipsi rationali animæ esse attribui, quasi rei subsistenti, non autem alijs formis. Et ex hoc est, quod inter formas, sola rationalis anima a corpore separatur. Ex hoc ergo patet quod anima rationalis exit in esse, non sicut formæ aliæ, quibus proprie non conuenit fieri, sed dicuntur fieri factio quodam. Sed res quæ fit, proprie, & per se fit. Quod autem fit, fit vel ex materia, vel ex nihilo. Quod uero ex materia fit, necesse est fieri ex materia cõtrarietati subiecta. Generationes enim ex contrariis sunt secundum Philosophum, vnde cum anima, uel omnino materiam non habeat, uel ad minus non habeat materiã contrarietati subiectam, non potest fieri ex aliquo. vnde relict quod exeat in esse per creationem, quasi ex nihilo facta. Ponere autem quod per generationem corporis fiat, est ponere ipsam non esse subsistentem, & per consequens cum corpore corrumpi. Secunda ratio est, quia impossibile est actionem corporeæ uirtutis ad hoc eleuari, quod uirtutem penitus spiritualem & incorporeã caulare possit. Nihil enim agit ultra suam speciẽ, immo agens oportet esse præstantius patiente secundum Augustinum duodecimo super Genes. ad lit. Generatio autem hominis fit per uirtutem generatiuam, quæ organum habet corporale; uirtus etiam, quæ est in semine non agit nisi median te calore, ut dicitur in 16. de animalibus: vnde cum anima rationalis sit forma penitus spiritualis, non dependens a corpore, nec communicans corpori in operatione, nullo modo per generationem corporis potest propagari, nec produci in esse per aliquã uirtutẽ quæ sit in semine. Tertia ratio est, quia omnis forma, quæ exit in esse per generationem, uel per uirtutem naturæ, educitur de potentia materiæ, ut probatur in 7. Metaphysic. d Anima uero rationalis non potest educi de potentia materiæ. Formæ enim quartæ operationes non sunt cum corpore, nõ possunt de materia corporali educi, unde relinquuntur

A quod anima rationalis non propagetur per uirtutem generantis. & hæc est ratio Aristoteli in 16. de animalibus.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in autoritate inducta per syncdochem ponitur pars pro toto, id est, anima pro toto homine. & hoc ideo, quia anima est principalior pars hominis, & unumquodque rotum uidetur esse id quod est principalius in eo: vnde totus homo uidetur esse anima, vel intellectus, secundum quod dicitur in 9. Ethicorum.

AD SECUNDUM dicendum, quod totus homo egreditur de femore generantis, propter hoc quod uirtus feminis de femore egredientis operatur ad unionem corporis & animæ, disponendo materiã ultimã dispositione, quæ est necessitans ad formam: ex qua unione homo habet quod sit homo. Non autem ita, quod qualibet pars hominis per uirtutem feminis causetur.

AD TERTIUM dicendum, quod peccatum originale dicitur peccatum totius naturæ, sicut peccatum actuale dicitur peccatum personale, vnde quæ est cõparatio peccati actualis ad unam personam singularem, eadem est comparatio peccati originalis ad totã naturam humanã, traditam a primo parente, in quo fuit peccati initium, & per cuius uoluntatem in omnibus originale peccatum quasi uoluntarium reputatur. Sic ergo originale peccatum est in anima in quantum pertinet ad humanam naturam. Humana autem natura traditur a parente in filium per traductionem carnis, cui postmodum anima infunditur, & ex hoc infectionem incurrit: quod fit cum carne traducta una natura. Si enim uniretur ei ad constituendam naturam, sicut Angelus uniretur corpori assumpto, infectionem non reciperet.

AD QUARTUM dicendum, quod sicut in natura Adæ, erat natura omnium nostrum originaliter, ita & peccatum originale, quod in nobis est, erat in illo peccato originali originaliter. Nã peccatum originale, ut dictum est, per se recipit naturam, anima uero ex consequenti.

AD QUINTUM dicendum, quod homo generans generat sibi simile in specie per uirtutem formæ suæ, scilicet animæ rationalis, non quod ipsa sit immediatũ principium in generatione humana agens, sed quia uis generatiua, & ea quæ in semine agunt: non disponerent materiam, ut fieret corpus perfectibile anima rationali: nisi quatenus agerent ut instrumenta quædam rationalis animæ. Et tamen ista actio non potest pertingere ad factionem animæ rationalis rationibus prædictis.

AD SEXTUM dicendum, quod generans generat sibi simile in specie, in quantum generatum per actionem generantis producit ad participandum speciem eius. Quod quidem fit per hoc quod generatum consequitur formam similem generanti. Si ergo forma illa non sit subsistens, sed esse suum sit solum in hoc quod uniat eam cuius est forma: oportebit quod generans sit causa ipsius formæ, sicut accidit in omnibus formis materialibus. Si autem sit talis forma quæ subsistentiam habeat, & non dependeat esse suum totaliter ex unione ad materiam, sicut est in anima rationali: tunc sufficit quod generans sit causa unionis talis formæ ad materiam per hoc quod disponit materiam ad formam. nec oportet quod sit causa ipsius formæ.

AD SEPTIMUM dicendum, quod ipsam dispositionem corporis sequitur dispositio animæ rationalis: tum quia anima rationalis accipit a corpore, tum quia secundum diuersitatem materiæ diuersificantur & formæ. Et ex hoc est quod filij simulantur parentibus etiam in his quæ pertinent ad animam: non propter hoc quod

Lib. de ge. cap. 2. In arg. 2.

Li. 9. c. 4. medium & c. 8. a medio.

In solut. præcept.

D. 176.

In corp. art.

quod anima ex anima traducatur.

AD OCTAVVM dicendum, quod quia anima est proprie actus corporis uiuentis: uiuere autem est per calidum & humidum: quae in animali per sanguinem conseruantur. & ideo dicitur quod anima est in sanguine, ad designandum propriam dispositionem corporis, in quantum est materia perfecta per animam.

AD NONVM dicendum, quod circa embrionis uitam sunt aliqui diuersimode opinati. Quidam nanque assimilauerunt in generatione humana progressum animae rationalis, progressui corporis humani, dicentes, quod sicut corpus humanum in semine est virtualiter, non tamen habens actu humani corporis perfectionem, quae in distinctione organorum consistit, seu paulatim per uirtutem feminis ad perfectionem huiusmodi peruenitur, ita in principio generationis est ibi anima, uirtute quadam habens omnem perfectionem, quae postea apparet in homine completo, non tamen eam habens actu, cum non appareat animae actiones, sed processu temporis paulatim eam acquirit, ita quod primo apparent in ea actiones animae uegetabilis, & postmodum animae sensibilis, & tandem animae rationalis. Et hanc opinionem tangit Gregorius Nyssenus in libro quem fecit de homine. Sed haec opinio non potest stare, quia aut intelligitur quod ipsa anima secundum speciem suam existat a principio in semine, nondum habens perfectas operationes propter organorum defectum, aut intelligitur quod in semine a principio sit aliqua uirtus uel forma, quae nondum habet speciem animae: sicut nec semen habet speciem humani corporis, sed paulatim producit per actionem naturae ad hoc quod ipsa eadem sit anima, primo quidem uegetabilis, secundo sensibilis, & deinde rationalis. Prima autem pars huius diuisionis Philosophi. Dicitur enim in secundo de anima, quod potentia uitae quae est in corpore Physico organico, cuius actus est anima, non est abiiciens animam, sicut semine & fructus. Ex quo datur intelligi, quod semen est ita in potentia ad animam, quod anima caret. Secundo, quia cum semen nondum sit ultima assimilatio membrum assimilatum: (sic enim eius resolutio esset corruptio quaedam,) sed sit superfluitas ultimae digestionis: ut dicitur in 15. de animalibus: nondum fuit in corpore generantis existens anima perfectum: unde non potest esse quod in principio suae decisionis sit in eo anima. Tertio quia lato quod cum eo decideretur anima, non tamen potest hoc dici de anima rationali: quae cum non sit actus alicuius partis corporis, non potest decise corpore decidi. Secundam etiam partem diuisionis praedictae patet esse falsam. Cum enim forma substantialis non continue uel successiue in actum producat, sed in instanti, aliis oporteret esse motum in genere substantiae sicut est in genere qualitatis, non potest esse quod illa uirtus quae est a principio in semine, successiue proficiat ad diuersos gradus animae. Non enim forma ignis in aere hoc modo inducitur, ut continuo procedat de imperfecto ad perfectum, cum nulla forma substantialis suscipiat magis & minus, sed solum materia per alterationem praecedentem uariatur, ut sit magis & minus disposita ad formam. Forma uero non incipit esse in materia nisi in ultimo instanti alterationis. Alij uero dicunt, quod in semine primo est anima uegetabilis, & postmodum ea manente, inducitur anima sensibilis ex uirtute generantis, & ultimo inducitur anima rationalis per creationem: ita opponuntur

F in homine esse esse tres animas per essentiam differentes. Sed contra hoc est quod dicitur in libro de Ecclesiasticis dogmatibus. Neque duas animas dicimus esse in uno homine: sicut & Iacobus & alij Syrorum scribunt: unam animalem qua animatur corpus & immixta sit sanguini, & alteram spirituales qua rationem ministrat. Et iterum impossibile est, unius & eiusdem rei esse plures formas substantiales: nam cum forma substantialis faciat esse non solum secundum quid, sed simpliciter, & constituat hoc aliquid in genere substantiae, si prima forma hoc facit, secunda adueniens, inueniens subiectum iam in esse substantiali constitutum, accidens taliter ei aduenit. Et sic sequeretur, quod anima sensibilis & rationalis in homine non sit forma substantialis, sed dispositio ad formam, quia quod est de genere substantiae, nullus accidens esse potest: ut dicitur in primo Physico. Unde alij dicunt, quod anima uegetabilis est in potentia ad animam sensibilem, & sensibilis est actus eius, unde anima uegetabilis quae primo est in semine, per actionem naturae perducitur ad complementum animae sensibilis: & ulterius anima rationalis est actus & complementum animae sensibilis: unde anima sensibilis perducitur ad suum complementum. Et sic dicitur quod ipsa rationalis anima in homine partim est ab intrinseco, quantum ad naturam intellectualem & partim ab extrinseco, quantum ad naturam uegetabilem & sensibilem. Sed hoc nullo modo potest stare: quia uel hoc ita intelligitur quod natura intellectualis sit alia anima a uegetabili & sensibili, & sic redit in idem cum secunda opinione: uel intelligitur ita quod ex istis tribus naturis constituantur substantia animae, in qua natura intellectualis erit ut formale, & natura sensibilis, & uegetabilis erit ut materiale. Ex quo sequitur, quod cum natura sensibilis & uegetabilis sint corruptibiles, utpote de materia educa, quod substantia animae humana non possit esse perpetua. Sequitur idem et in conueniens, quod inductum est contra primam, scilicet quod forma substantialis successiue educatur in actum. Alii uero dicunt, quod embrio non habet animam, quousque perficiatur anima rationali: operationes autem uitae quae in eo apparent, sunt ex anima matris. Sed hoc non potest esse, nam in hoc uiuentia a non uiuentibus differunt, quia uiuentia mouent seipsa secundum operationes uitae, quod de non uiuentibus dici non potest. Unde non potest esse quod nutrir & augeri, quae sunt propriae operationes uiuentis, sint in embrione a principio extrinseco, scilicet ab anima matris. Et praeterea, uirtus nutritiua matris assimilaret cibum corpori matris, & non corpori embrionis: cum nutritiua deseruiat individuo: sicut generatiua a speciei. & iterum sentire non posset esse in embrione ex anima matris. Et ideo alij dicunt, quod in embrione non est anima ante infusionem animae rationalis, sed est ibi uis formatiua: quae huiusmodi operationes uitae in embrione exercet. Sed hoc etiam esse non potest, quia cum appareant esse in embrione ante uicimum complementum diuersae operationes uitae: non possunt esse ab una uirtute. Unde oportet quod sit ibi anima, sed uirtus, anima: quae fundatur in spiritu qui in semine continetur: quod de natura sui spumosum est, & per consequens corporalis spiritus continetur. Ista autem uirtus agit disponendo materiam, & formam ad

Et etiam in li. de anima cap. 3.

Lib. 2. com. 10.

Lib. 1. de gener. animae cap. 15.

Cap. 11. in primis inter quos Aug.

Li. 1. Phys. com. 17.

In 6. ad 9.

Part. 2. in illis.

In 6. ad 9.

In 6. ad 9.

ad susceptionem animæ. Et sciendum quod aliter est in generatione hominis uel animalis, & aliter in generatione aeris uel aquæ. Nam generatio aeris est simplex: cum in tota generatione aeris non appareant nisi duæ formæ substantiales, una quæ abijcitur, & alia quæ inducitur: quod totum fit simul in uno instanti. vnde ante introductionem formæ aeris, semper manet ibi forma aquæ: nec sunt ibi dispositiones ad formam aeris. In generatione autem animalis apparent diuersæ formæ substantiales: cum primo appareat sperma, & postea sanguis, & sic deinceps quousque fit forma hominis uel animalis. Et sic oportet quod huiusmodi generatio non sit simplex, sed continens in se plures generationes & corruptiones. Non enim potest esse quod una & eadē forma substantialis gradatim educatur in actum: ut ostensum est. Sic ergo per virtutem formatiuam quæ a principio est in semine: abiecta forma spermatis inducitur alia forma: qua abiecta iterum inducitur alia. Et sic primo inducatur anima vegetabilis: deinde ea abiecta inducatur anima sensibilis & vegetabilis simul: qua abiecta inducatur non per virtutem prædictam, sed a creatore anima quæ simul est rationalis, sensibilis, & vegetabilis. Et sic dicendum est secundum hanc opinionem: quod embrio antequam habeat animam rationalem uiuit, & habet animam: qua abiecta inducitur anima rationalis. Et sic non sequitur duas animas esse in eodem corpore: nec animam rationalem traduci cum semine.

In istamet solutione.

Li. 1. cap. 11.

Ad x. dicendum, quod embrio antequam habeat animam rationalem: non est ens perfectum, sed in uia ad perfectionem. vnde non est in genere uel specie, nisi per reductionem sicut incompletum reducit ad genus uel speciem completi.

In solutione ad 9. art.

Ad xi. dicendum, quod in semine a principio quamuis non sit anima: est tamen ibi uirtus animæ: ut dictum est. Quæ quidem uirtus fundatur in spiritu qui in spermate continetur. Et dicitur uirtus animæ: quia est ab anima generantis.

Part. 1. in illa.

Ad xii. dicendum, quod embrio ante animam rationalem uiuit, & animam habet ut dictum est. unde hoc argumentum concedimus.

In sol. ad 9. 13. 14. 15. 16.

Et similiter. 13. 14. & 15. Ad xvi. dicendum, quod uirtus formatiua quæ in principio est in semine, manet adueniente etiam anima rationali: sicut & spiritus in quos ferè tota substantia spermatis conuertitur, manet. Et illa quæ prius fuit formatiua corporis, fit postmodum corporis regitiua. Sicut etiam calor qui fuit dispositio ad formam ignis manet forma ignis adueniente, ut instrumentum formæ in agendo. Et per hoc patet solutio ad 17. & ad 18.

In solutione 6. argu.

Ad xix. dicendum, quod licet anima rationalis non sit a generante: unio tamen corporis ad eam, est quodammodo a generante: ut dictum est. Et ideo homo dicitur generari.

Ad xx. dicendum, quod pro tanto in homine non est duplex esse: quia non est sic intelligendum corpus esse a generante & animam a create, quasi corpori acquiratur esse separatim a generante, & separatim animam a create, sed quia creans dat esse animam in corpore, & generans disponit corpus ad hoc, quod uiuus esse sit particeps per animam sibi unitam.

Ad xxi. dicendum quod duo agentia omnino disparata non possunt hoc modo se habere: quod actio unius terminetur ad materiam & alterius ad formam. hoc tamen contingit in duobus agentibus

Aordinatis, quorum unum est instrumentum alterius. Actio enim principalis agentis se extendit quoadquod ad aliquid ad quod non potest se extendere actio instrumenti: Natura autem est sicut instrumentum quoddam diuinæ uirtutis, ut supra ostensum est. vnde non est inconueniens si uirtus diuina sola faciat animam rationalem: actione natura se extendente solum ad disponendum corpus.

D. 37. Art. 8. huius q. ad 12. arg. clarus art. 7. in corp.

Ad xxi. dicendum, quod intellectus in corpore existens, non indiget aliquo corporali: quod ad intelligendum simul cum intellectu sit principium intellectualis operationis, sicut accidit in uisu. Nam principium uisionis non est uisus tantum, sed oculus constans ex uisu & pupilla. Indiget autem corpore tanquam obiecto, sicut uisus indiget pariete in quo est color. Nam phantasmata comparantur ad intellectum, ut colores ad uisum, sicut dicitur in tercio de anima. Et ex hoc est quod intellectus impeditur in intelligendo laeso organo phantasia, quia quandiu est in corpore indiget phantasmatis, non solum quasi accipiens a phantasmatis dum acquirit scientiam, sed etiam comparans species intelligibiles phantasmatis, dum utitur scientia acquisita. Et propter hoc exemplum in scientiis sunt necessaria.

com. 1. te. 3.

Et per hoc patet responsio ad 23. & 24. Ad xxv. dicendum, quod illa ratio est Apollinaris: ut Greg. Nissenus dicit, Decipiebatur autem in hoc, quod non distinguebatur operatio natura: quæ est generatio prolis, cui Deus dat complementum, ab operatione uoluntaria adulterii in qua peccatum consistit.

In lib. de arch. ma. cap. 6. a medio.

Ad xxvi. dicendum quod anima cum sit perfectior formis materialibus, posset sibi similem producere, si anima rationalis posset produci aliter quam per creationem, quod esse non potest. Et hoc prouenit ex eius perfectione, ut ex prædictis potest patere.

Ad xxvii. dicendum, quod in solo Deo potest esse una natura in pluribus suppositis. Et ideo ibi solummodo potest esse generatio sine imperfectione mutationis & diuisionis. vnde nobiliores creaturæ, quæ sunt indiuisibiles, nec substantialiter transmutantur, sicut anima rationalis & Angelus, non generantur. Sed inferiores creaturæ, quæ sunt diuisibiles & corruptibiles.

In corp. art.

Ad xxviii. dicendum, quod uirtus illa quæ est in semine a Philosopho uocatur intellectus, ut dicitur Com. in 7. Meta. propter quandam similitudinem: quia sicut intellectus operatur absque organo, ita & illa uirtus.

Com. 11.

Ad xxix. dicendum, quod uerbum illud Philosophi est intelligendum de anima sensibili, non de rationali.

ARTICVLVS X.

Vtrum anima rationalis sit creata in corpore.

DECIMO quaeritur, utrum anima rationalis sit creata in corpore uel extra corpus. Et ut quod sit creata extra corpus. Eorum enim quæ sunt idem secundum speciem est idem modus prodeundi in esse. Sed animæ nostræ sunt eiusdem speciei cum anima Adæ. Anima autem Adæ fuit extra corpus cum Angelis creata, ut Augustinus dicit 7. super Gene. ad literam. ergo & alia anima humana extra corpus creantur.

1. p. q. 90. ar. 4. & 118. ar. 3. ar. 3. d. 3. q. 6. ar. 1. Et 2. com. 6. 61.

Lib. 7. cap. 25. & 27. 1. 3

¶ 2. Præter. Omne totum imperfectum est, cui deest aliqua pars quæ ad eius perfectionem pertinet. Sed animæ rationales magis pertinent ad perfectionem uniuersi quam etiam substantiæ corporales: cum substantia intellectualis sit nobilior corporali substantia. Si ergo